

02

>>

การศึกษาหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต (Production Manager) ให้เหมาะกับรูปแบบการจัดแสดงละครเวที ในประเทศไทย

Studying Responsibilities of Production Manager to fit The Model of Creating Theatre Production in Thailand

¹ Correspondanceauthor : duxz.pchr@gmail.com

* นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** อาจารย์ประจำ ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาท หน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิต (Production Manager) จาก ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นระบบที่ใช้จัดแสดงละครเวทีในต่างประเทศ ผู้วิจัยมองเห็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรงทางด้านการบริหารจัดการละครเวทีในประเทศไทย เพื่อให้เข้าใจถึงระบบการจัดแสดงและรูปแบบการบริหารจัดการละครเวทีในประเทศไทย และผู้วิจัยได้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตในโปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” ตามรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศ โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบให้เห็นความต่างและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต เพื่อใช้ในการสังเคราะห์ให้เกิดหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต คือ รูปแบบองค์กรที่จัดแสดงละครเวทีที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน ความเข้าใจในหน้าที่ของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต และขาดความมั่นใจในผู้ที่รับหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ผู้วิจัยพบว่าหน้าที่และรูปแบบการทำงานผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับการจัดแสดงละครในประเทศไทยควรมีทักษะและบทบาทหน้าที่ ได้แก่ การนำข้อมูลที่ได้รับการวางแผนไว้ไปควบคุม

การดำเนินให้เกิดขึ้น การนัดประชุมเพื่อสอบถามความคืบหน้า การควบคุมดูแลการติดตั้งและการรื้อถอน และความรู้ด้านความปลอดภัยในสถานที่การแสดง

Abstract

This research studied the roles, duties, and working models of production manager from textbooks, academic articles, and related studies, which are based on theories and systems commonly used in foreign countries. As a result, I recognized the factors causing different models of management between theatres in Thailand and abroad. So, I interviewed experienced and skillful experts in theatre management to understand more about management models in Thailand. Moreover, as a method of collecting research data, I was in charge of production administering in a musical called “Long Live Jit Poumisak”, following the theories and systems commonly used in foreign countries. I had to follow research methodology, which is collecting data, comparing all factors which cause different practices, and synthesizing a suitable model for the role of production manager in theatre management in Thailand.

The research indicates 3 key factors causing dissimilar roles of production managers: (1) distinctive organization systems in each production; (2) different perceptions of the concept of production manager; and (3) lack of trust of knowledge and responsibility in the position of production manager. The researcher of this topic, realized that efficient working models and the proper roles of production managers are composed from these elements and skills: (1) actualizing well-thought-out work plans, both production schedule and budget plans of each department; (2) coordinating and setting up meetings to follow up the production progress; (3) controlling installing process and striking process; and (4) truly understanding safety regulations in all production areas.

คำสำคัญ : การบริหารจัดการละครเวที, ผู้ควบคุมการผลิต, ละครเวที
Keywords : Theatre Management, Production Manager, Theatre Play

บทนำ

ละครเวที เป็นศิลปะที่ประกอบด้วยศาสตร์อันหลากหลายและบุคลากรที่พร้อมด้วยทักษะเฉพาะด้าน ทุกหน้าที่ล้วนมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ละครเวทีเป็นอย่างมาก ฝ่ายบริหารจัดการจะต้องจัดประชุมร่วมกับผู้ร่วมโปรดักชันทุกฝ่าย เพื่อแจ้งให้ทราบถึงข้อกำหนดต่างๆ ร่วมกันวางแผนและกำหนดรูปแบบการทำงาน จัดตารางการทำงาน และเป็นผู้ที่คอยประสานรอยต่อของทุกฝ่ายในระหว่างการจัดเตรียมการแสดง จึงเห็นได้ว่า นอกเหนือจากฝ่ายกำกับการแสดงและนักแสดงซึ่งเป็นหัวใจของละครเวทีทุกๆ เรื่องแล้ว การบริหารจัดการละครเวทีที่เป็นระบบ ย่อมส่งผลต่อการจัดแสดงละครเวที

การจัดแสดงละครเวทีในต่างประเทศมีระบบการทำงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นถึงความแตกต่างระหว่างการจัดแสดงละครเวทีในต่างประเทศและการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย คือ หน้าที่ Production Manager หรือ ผู้ควบคุมการผลิต ที่มักจะขาดหายไปจากฝั่งหน้าที่ของฝ่ายบริหารจัดการสำหรับการจัดการแสดงละครเวทีในประเทศไทย ชูโรมาน เวตยาภรณ์ (2541, น.34) ได้ให้ความหมายของหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต หรือ Production Manager เอาไว้ว่า

“ผู้ควบคุมการผลิต คือ ผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องศิลปะ (arts) งานฝีมือ (crafts) และงานด้านเทคนิค (techniques) ทุกแขนง และมีประสบการณ์ในการประมาณการและการประเมินผล ตลอดจนการวางแผนงานในทุกๆ ด้าน เป็นผู้ซึ่งมีความเข้าใจเรื่องระยะเวลา ความจำเป็นในการทำงาน ข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ต่างๆ เข้าใจปัญหาต่างๆ ที่ซ่อนเร้นหรือที่แฝงอยู่ในทุกๆ ส่วนของงาน”

หน้าที่หลักของผู้ควบคุมการผลิต คือ การวางแผนการทำงานตลอดระยะเวลาการเตรียมการจัดการแสดงไปจนถึงขั้นตอนการรื้อถอนหลังจบการแสดง โดยพิจารณาจากประสบการณ์ของตนเองหรือสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดระยะเวลาและวันส่งงานของแต่ละฝ่ายออกมาเป็นตารางแผนการทำงาน เพื่อให้ทุกหน้าที่และทุกลำดับการทำงานดำเนินต่อไปได้ตามตารางแผนการทำงานที่วางเอาไว้ ดังนั้น ผู้ควบคุมการผลิต จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากต่อการดำเนินการจัดแสดงละครเวที ด้วยทักษะและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้จะช่วยให้ฝ่ายบริหารจัดการมีทัศนะในการวางแผนที่กว้างไกล และสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังถือได้ว่า ผู้ควบคุมการผลิตเป็นรอยต่อที่สำคัญ ทั้งในเชิงบุคคลและในเชิงขั้นตอนการทำงานระหว่าง ฝ่ายซ้อมการแสดง ฝ่ายออกแบบเพื่อการแสดง และฝ่ายผลิตซั้่นงานและติดตั้ง เพราะผู้ควบคุมการผลิตจะต้องมีความรอบรู้ในด้านศิลปะ งานฝีมือ และงานด้านเทคนิค จึงจะทำให้ในแต่ละขั้นตอนการทำงานของแต่ละฝ่าย โดยเฉพาะช่วงรอยต่อของแต่ละขั้นตอนดำเนินต่อไปได้โดยมีปัญหาลดลงและค่าเสียหายเพิ่มเติมน้อยที่สุด นอกจากนี้

ผู้ควบคุมการผลิตเป็นผู้คอยดูแลขั้นตอนการเตรียมตัวและการผลิตในทุกๆ ขั้นตอน มักจะสามารถขับเคลื่อนให้ทุกอย่าง ฝ่าฝืนดำเนินงานไปได้ตามตารางงานที่กำหนดขึ้นได้ ดังเช่นทัศนะของ เด็บ แวนเดอร์กริฟท์ (Deb Vandergrift) (อ้างใน Cary and Jay: 2017, น.31) อดีตหัวหน้าฝ่ายโปรดักชัน เดอะ เช็คสเปียร์ เธียเตอร์ คอมพานี (The Shakespeare Theatre Company) ได้กล่าวถึงผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่ดีเอาไว้ว่า

“คุณจำเป็นต้องเป็นผู้ที่สามารถจัดการกับทุกสิ่งทุกอย่างได้เป็นอย่างดี มีความสามารถทางการสื่อสารที่ดีเยี่ยม คุณต้องสามารถที่จะจัดลำดับความสำคัญและปรับเปลี่ยนมันได้ตามสภาพการณ์อยู่ตลอดเวลา แม้ว่ามันจะทำให้คุณอารมณ์เสียก็ตาม และคุณต้องเก่งในเรื่องการทำงานกับคนที่มีจำนวนมากมาย รวมไปถึงการทำงานร่วมกับศิลปิน เจ้าหน้าที่เทคนิค ช่าง และฝ่ายอาคารสถานที่ซึ่งดูแลเรื่องความเย็นของโรงละคร”

จากประสบการณ์ในการผลิตละครเวทีและจากการศึกษาเบื้องต้น ผู้วิจัยมองเห็นถึงความสำคัญของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต เป็นหน้าที่ซึ่งมีความสำคัญต่อฝ่ายบริหารจัดการในทุกโปรดักชัน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสำหรับละครเวทีในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะนำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่ได้ศึกษาจากศาสตร์และวิธีการของต่างประเทศ มาปฏิบัติในการจัดเตรียมการแสดงในโปรดักชันละครเวทีในประเทศไทย โดยถือเอาตามความรู้และข้อแนะนำของต่างประเทศทุกประการ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตจากการศึกษา เพื่อให้ได้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับบริบทและรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทยที่มีข้อจำกัดที่แตกต่างจากการจัดแสดงละครเวทีในต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาท หน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิต (Production Manager)
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต (Production Manager) จากการศึกษาทฤษฎีการบริหารจัดการละครเวทีของต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับบริบทและรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ขั้นตอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต และบริบทการบริหารจัดการละครเวทีของธุรกิจละครเวที

ในประเทศไทย ดังนี้

1) การศึกษาหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิต โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจาก ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การศึกษารูปแบบและบริบทการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรงทางด้านการบริหารจัดการงานละครเวทีในประเทศไทย เป็นจำนวน 3 ท่าน

3) การทดลองปฏิบัติหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ผู้วิจัยเลือกทดลองปฏิบัติหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตตามรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศ ผ่านการทำงานในโปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ”

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ประมวลความรู้ที่ได้จากการทำงานในโปรดักชันละครเวที เปรียบเทียบกับความรู้ที่ได้จากการศึกษา บทบาท หน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิต จากตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการละครเวทีในประเทศไทย เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตจากกระบวนการศึกษา เพื่อให้ได้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับบริบทและรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย เป็นการสรุปและรายงานผลการวิจัย

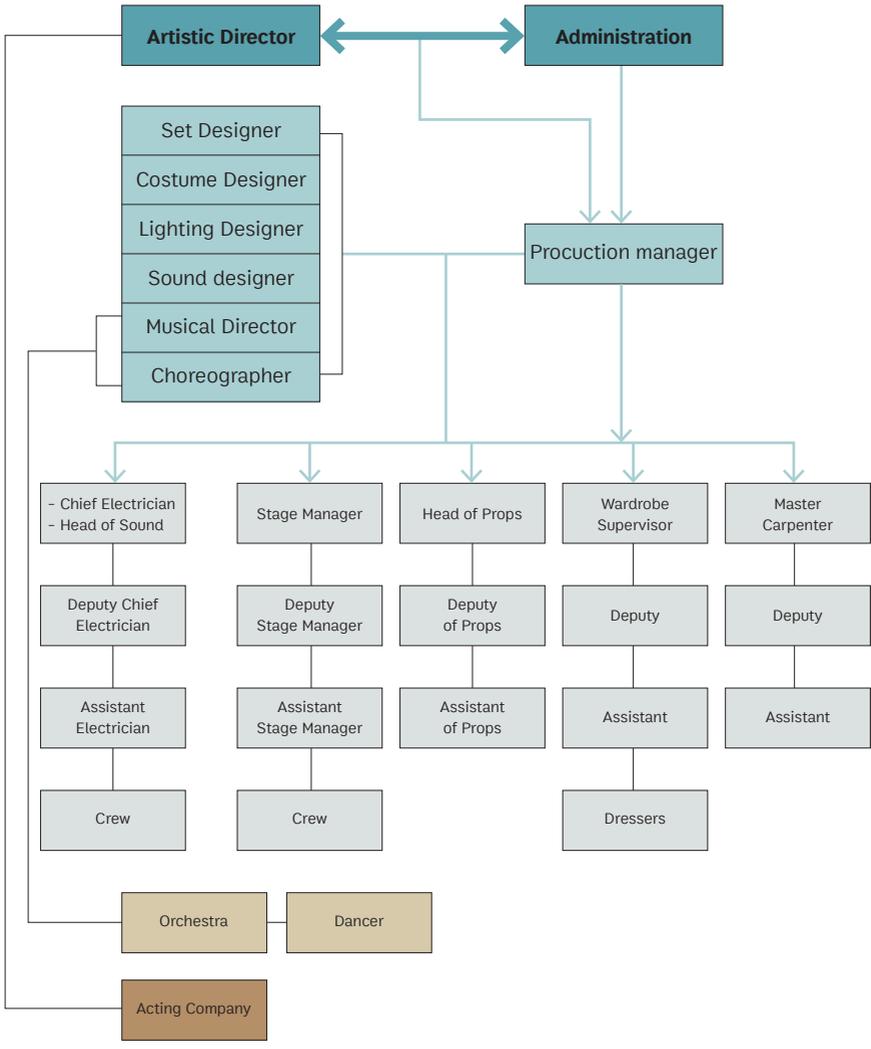
1. การศึกษาหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

1.1 การบริหารจัดการละครเวที (Theatre Management)

ในการสร้างสรรค์ละครเวทีเรื่องหนึ่งนั้น ประกอบด้วยบุคคลหลากหลายหน้าที่ ซึ่งมีความสามารถเฉพาะทางแตกต่างกันไป ในการทำงานละครเวทีจึงจำเป็นต้องมีฝ่ายบริหารจัดการ เพื่อเป็นผู้ประสานงานและดำเนินการในหน้าที่ซึ่งนอกเหนือจากการแสดงบนเวที อาทิ การจัดตารางการทำงาน การวางแผนและบริหารงบประมาณ การประสานงาน การเตรียมความพร้อมที่นั่งผู้ชม ไปจนถึงงานด้านหน้าโรงละคร เป็นต้น เพื่อให้พันธกิจขององค์กรบรรลุผลไปได้ด้วยดี(Lluis and Hector: 2018: p.84) และเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับทุกฝ่ายที่กำลังดำเนินการตามหน้าที่ของฝ่ายตนเอง และเพื่อให้ขั้นตอนการทำงานมีระบบที่สอดคล้องกันไปในทุกฝ่าย จึงมักมีการวางโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน เพื่อให้แต่ละฝ่ายสามารถเข้าใจภาพใหญ่ของระบบการทำงาน อีกทั้งเพื่อให้เกิดระบบการทำงานและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Cary and Jay: 2017: p.5)

ในแต่ละองค์กรหรือแต่ละโรงละคร อาจมีการวางโครงสร้างองค์กรแตกต่างกัน

เนื่องจากมีปัจจัยและความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับรูปแบบองค์กร งบประมาณ รูปแบบของละครที่เกิดขึ้น (Volz: 2017: p.84) หรือแม้กระทั่งในองค์กรเดียวกันเอง อาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างองค์กรหรือวิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างออกไป เพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งที่ละครเรื่องนั้นๆ ต้องการและเหมาะสมต่อทรัพยากรที่มีอยู่

ตารางที่ 1 ตารางหน่วยงานฝ่ายต่างๆ ในการผลิตละคร โรงละครขนาดกลาง โดยมีพื้นที่โรงละครของตัวเอง

ที่มา. *Stage Management and Theatre Administration* (p. 13), by Menear & Hawkins, 2011, London: Phaidon Press Limited.

จากตารางที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ควบคุมการผลิต ที่มีอยู่ในตำแหน่งที่มีผลต่อการวางแผนงาน การกำหนดงบประมาณ การดำเนินการผลิตต่างๆ

1.2 ผู้ควบคุมการผลิต (Production Manager)

ผู้ควบคุมการผลิตเป็นผู้ที่มีทักษะและประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการละครเวที โดยมีทักษะทางด้านการออกแบบ ทักษะทางด้านการสื่อสาร และทักษะทางด้านการแก้ไขปัญหา (Dean: 2012: p.9) เป็นเครื่องมือในการวางแผนการดำเนินงานและควบคุมให้งานสามารถดำเนินไปได้ตามตารางการทำงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้สร้างสรรคผลงานและได้ใช้พื้นที่โรงละครอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้คอยสังเกตถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาเหล่านั้นร่วมกันทุกฝ่าย เพื่อให้กระทบต่องบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดน้อยที่สุด โดยผู้ควบคุมการผลิตควรมีทักษะเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1. ทักษะทางด้านการบริหารจัดการและการวางแผน
2. ทักษะทางด้านการสื่อสาร ประสานงาน และปฏิสัมพันธ์
3. ทักษะทางด้านการบริหารงบประมาณ
4. ทักษะและความรู้ทางด้านความปลอดภัย
5. ทักษะและประสบการณ์ด้านเทคนิคและการออกแบบ

ทักษะที่ได้กล่าวมานั้น ต่างเป็นทักษะที่จำเป็นจะต้องผ่านการฝึกฝน ปฏิบัติจริง จนกลายเป็นการสั่งสมประสบการณ์จากการทำงานในโรงละคร (Niermann: 2008: p.17) การมีประสบการณ์ที่หลากหลาย เป็นหนึ่งสิ่งสำคัญที่จะสะสมอยู่ในตัวผู้ควบคุมการผลิต เพื่อให้ผู้ควบคุมการผลิตจะสามารถดึงทักษะมาใช้ในขั้นตอนการทำงาน (Volz: 2004: p.161) และที่สำคัญที่สุด คือ เมื่อจำเป็นจะต้องตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (Rhine: 2017: p.11)

หน้าที่หลักของผู้ควบคุมการผลิต คือ การวางแผนการทำงานสำหรับฝ่ายผลิต (production) ทั้งหมด ตั้งแต่การประชุมครั้งแรกจนจบงาน การวางแผนค่าใช้จ่ายสำหรับฝ่ายผลิต ทั้งหมด และควบคุมให้ทุกอย่างเป็นไปตามตารางแผนงานและค่าใช้จ่ายที่ได้วางเอาไว้ (Cary and Jay: 2017: p.27-63) เพราะฉะนั้น ผู้ควบคุมการผลิตจึงมีหน้าที่คอยช่วยเหลือและทำให้ทุกฝ่ายสามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งในรายละเอียดการทำงานของผู้ควบคุมการผลิตนั้นมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับช่วงเวลาในการทำงาน โดยสามารถแบ่งได้เป็นช่วง ดังนี้

1. ช่วงเตรียมการผลิต (Pre-Production)
 - 1.1 เตรียมข้อมูลสำหรับการประชุม
 - 1.2 นัดประชุมครั้งแรก
 - 1.3 รู้จักสถานที่ให้มากที่สุด

2. ช่วงประชุมวางแผนโปรดักชัน (Pre-Production Meeting)
 - 2.1 ส่งข้อความเตือนการประชุม
 - 2.2 จัดเตรียมสถานที่ประชุม
 - 2.3 อำนวยความสะดวก
 - 2.4 แจงรายละเอียดต่างๆ
 - 2.5 ตั้งคำถาม
 - 2.6 นัดประชุมครั้งต่อไป
3. ช่วงซ้อมการแสดงนอกโรงละคร (Rehearsal)
 - 3.1 ดำเนินงานตามตารางแผนงาน
 - 3.2 เข้าดูการซ้อม
 - 3.3 นัดประชุมความคืบหน้า
 - 3.4 ปรับตารางการทำงานตามสถานการณ์จริง
 - 3.5 แก้ไขปัญหา
4. ช่วงติดตั้งในโรงละครและช่วงซ้อมในโรงละคร (Tech Week)
 - 4.1 จัดตารางการใช้งานโรงละคร
 - 4.2 อำนวยความสะดวก
 - 4.3 ตรวจสอบความปลอดภัย
 - 4.4 รักษาตารางแผนงาน
 - 4.5 ตรวจสอบรายชื่อผู้ร่วมงาน
5. ช่วงทดลองรอบการแสดง (The Run)
 - 5.1 ตรวจสอบความปลอดภัย
 - 5.2 ปรับแก้ไขตามความเหมาะสม
 - 5.3 ติดตามค่าใช้จ่าย
 - 5.4 จัดตารางการรื้อถอน
6. ช่วงหลังเสร็จสิ้นการแสดง (Strike Out)
 - 6.1 ควบคุมการรื้อถอน
 - 6.2 จัดการงานเอกสาร

2) การศึกษารูปแบบและบริบทการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย

ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารจัดการละครเวทีในประเทศไทย โดยเลือกจากผู้ที่มีความสามารถทางด้านการบริหารจัดการ และมีประสบการณ์ทำงานละครเวทีเป็นที่ยอมรับ มีลักษณะหน้าที่ของงานที่รับผิดชอบที่ใกล้เคียง

กับหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต และมีผลงานละครเวทีเป็นที่รู้จัก ซึ่งเป็นละครเวทีที่เกิดขึ้นในโรงละครขนาดกลางถึงใหญ่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านด้วยคำถามชุดเดียวกัน และสอบถามถึงโครงสร้างองค์กรที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านสังกัดอยู่ รวมไปถึงกระบวนการทำงาน และหน้าที่ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ปฏิบัติในการทำงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านการบริหารจัดการละครเวทีและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตที่เกิดขึ้นจริงในการสร้างสรรค์ละครเวทีในประเทศไทยในปัจจุบัน

2.1 โรงละคร เมืองไทยรัชดาลัย เอียเตอร์ โดย บริษัท ซีเนริโอ จำกัด

โรงละครเมืองไทยรัชดาลัยเอียเตอร์ เป็นหนึ่งในโรงละครที่มีชื่อเสียงและสร้างผลงานละครเวทีอย่างต่อเนื่องทุกปี อีกทั้งความพร้อมของพื้นที่ที่ส่งผลให้มีผู้จัดละครเวทีเลือกใช้โรงละครนี้จัดการแสดงบ่อยครั้ง และผู้วิจัยเคยมีโอกาสดำเนินงานอยู่ที่โรงละครเมืองไทยรัชดาลัยเอียเตอร์เป็นเวลา 1 ปีครึ่ง ผู้วิจัยจึงมองเห็นรูปแบบขององค์กร รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานละครเวทีและการบริหารจัดการละครเวทีของโรงละครแห่งนี้

ปัจจัยสำคัญขององค์กรนี้ คือ มีพื้นที่โรงละครเป็นของบริษัทเอง มีบุคลากรทำหน้าที่ในงานละครเวทีเป็นพนักงานประจำค่อนข้างครบตำแหน่ง แต่ไม่มีผู้ทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตอย่างชัดเจน ใช้เงินทุนของบริษัทร่วมกับการหาผู้สนับสนุนสำหรับการสร้างสรรค์ละครเวที จากการสัมภาษณ์สามารถประมวลประเด็นที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตได้ดังนี้

2.1.1 โครงสร้างองค์กรสำหรับการบริหารจัดการละครเวที

เนื่องจากโรงละครเมืองไทยรัชดาลัยเอียเตอร์ อยู่ภายใต้ บริษัท ซีเนริโอ จำกัด จึงทำให้ระบบการบริหารจัดการของโรงละคร เป็นการตัดสินใจจากผู้บริหารระดับสูงขององค์กร จากการสัมภาษณ์พบว่า หน้าที่ต่างๆ ในการสร้างสรรค์ละครเวทีขององค์กรค่อนข้างครบ แต่การทำงานของ บางหน้าที่นั้นไม่ตรงกับรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศ เนื่องจากโรงละครเมืองไทยรัชดาลัยเอียเตอร์ มีการใช้ระบบดารา (Star System)² ทำให้หน้าที่ หัวหน้าฝ่ายละครเวที/ควบคุมการผลิต (Production Manager) เป็นผู้ดูแลนักแสดงที่มีชื่อเสียงและนักแสดงอาวุโส และไม่ได้ทำหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากโครงสร้างหน่วยงานฝ่ายต่างๆ ในการผลิตละครเวที จะเห็นได้ว่าไม่มีหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต ที่ดำเนินหน้าที่ตามระบบการทำงานของต่างประเทศ

² ระบบดารา (Star System) คือ ระบบที่เน้นความสำคัญที่ชื่อเสียงของดารานักแสดง (นพมาส: 2558: 41)

2.1.2 การดำเนินงานตามหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต

หน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตถูกแบ่งออกตามลักษณะของงานและกระจายไปให้แต่ละฝ่ายที่มีลักษณะงานนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการได้แก่ หัวหน้าฝ่ายละครเวที ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายละครเวที กำกับศิลป์ ออกแบบฉาก เจ้าหน้าที่โรงละคร และกองอำนวยการ เพื่อใช้ทักษะตามที่แต่ละฝ่ายงานถนัดและผู้ที่ทำงานและเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการหน้าที่ต่างๆ แทนผู้ควบคุมการผลิต (วีระชัย, สัมภาษณ์. 3 กรกฎาคม 2562)

2.1.3 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

ในยุคก่อตั้งโรงละครเมืองไทยรัชดาลัยเฮียเตอร์นั้น การเรียนการสอนในศาสตร์ด้านการบริหารจัดการละครเวที ยังไม่มีแพร่หลายมากนัก จึงทำให้ผลิตบุคลากรในด้านบริหารจัดการละครเวทีได้ไม่ครบต่อหน้าที่ตามแบบแผน จึงใช้วิธีการแบ่งหน้าที่ที่ขาดบุคลากรไปให้ผู้ที่มิทักษะใกล้เคียงเป็นผู้จัดการ เช่น หน้าที่จัดตารางการใช้โรงละคร การดูแลการติดตั้งฉากและรักษาตารางการทำงาน เป็นหน้าที่ของผู้ออกแบบฉาก จึงให้ผู้ออกแบบฉากดูแลในช่วงเวลาติดตั้งในโรงละครทั้งหมด

หน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต ได้มีการโยกย้ายไปให้กับเจ้าหน้าที่โรงละคร เนื่องจากคณะละครมีพื้นที่โรงละครเป็นของตนเอง มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่เข้ามาใช้งาน หน้าที่เตรียมสถานที่เพื่อใช้ในการประชุมและใช้ในการซ้อม หน้าที่ด้านความปลอดภัยของผู้ใช้โรงละครและการติดตั้งงาน จึงกลายเป็นหน้าที่ของฝ่ายเจ้าหน้าที่โรงละคร โดยจะมีผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายละครเวทีและกองอำนวยการเป็นผู้ติดต่อของใช้สถานที่ตามตารางที่ต้องการใช้งาน

ในด้านงบประมาณสำหรับการสร้างสรรค์ละครเวทีของละครที่เกิดขึ้นโดยบริษัท ซีเนริโอ จำกัด นั้น มักเริ่มต้นจากเงินทุนของบริษัท และมีการหาผู้สนับสนุนเพื่อมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างสรรค์ละครเวที และเมื่อการสร้างสรรคละครเวทีที่อยู่ภายใต้องค์กรใหญ่ การวางแผนงบประมาณจึงเกิดจากการประชุมของกรรมการบริหารบริษัท ซึ่งในกรณีนี้ กรรมการบริหารนั้นประกอบไปด้วย ผู้กำกับและผู้อำนวยการสร้าง ซึ่งเป็นคนเดียวกัน การวางแผนด้านค่าใช้จ่ายจึงสรุปตั้งแต่ในที่ประชุมของกรรมการบริหาร

คณะละครนี้ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานาน จึงเกิดความเคยชินกับระบบการทำงานและบริหารจัดการตามที่ได้เคยปฏิบัติมาตลอด “หากมีผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตได้ตรงตามแบบแผนที่ต่างประเทศระบุไว้ ย่อมจะดีกว่า เพราะ

เป็นการลดงานแต่ละหน้าที่ให้เป็นไปตามที่ควรจะเป็น แต่ยังไม่มั่นใจว่าผลของการมีหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตจะดีเทียบเท่ากับระบบที่ดำเนินมาหรือไม่” (วีระชัย, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2562)

2.2 โรงละคร เคแบงก์สยามพิฆเนศ โดย บริษัท สยามพิฆเนศ จำกัด

ละครเวทีเรื่อง บุปผารাত্রี เกือบจะมีวิบัติล จัดแสดง ณ โรงละครเคแบงก์สยามพิฆเนศ ซึ่งเปิดเป็นพื้นที่จัดแสดงละครเวทีและด้านอื่นๆ มากกว่า 4 ปี เป็นโรงละครที่ได้มาตรฐาน มีจำนวนที่นั่งที่พอเหมาะ และเดินทางได้สะดวก ผู้วิจัยเคยร่วมงานกับโรงละครเคแบงก์สยามพิฆเนศ 2 เรื่อง ในหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต แต่เป็นการทำงานในหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตแบบที่ได้รับคำสั่งจากผู้อำนวยการผลิตอีกทีหนึ่ง

ปัจจัยขององค์กรนี้ คือ มีพื้นที่โรงละครเป็นของบริษัทเอง มีบุคลากรทำหน้าที่ในงานละครเวทีเป็นพนักงานประจำจำนวนน้อย ส่วนมากเป็นเจ้าของที่โรงละคร และส่วนใหญ่ใช้วิธีการร่วมงานกับบริษัทร่วมเครือในการจัดทำละครเวที มีชื่อหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต แต่ผู้ทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตทำหน้าที่ผู้อำนวยการผลิตไปพร้อมกัน และใช้เงินทุนของบริษัทร่วมกับการหาผู้สนับสนุนสำหรับการสร้างสรรค์ละครเวที จากการสัมภาษณ์สามารถประมวลประเด็นที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตได้ดังนี้

2.2.1 โครงสร้างองค์กรสำหรับการบริหารจัดการละครเวที

เนื่องจากโรงละครเคแบงก์สยามพิฆเนศ ก่อตั้งด้วยบริษัท เวิร์คพอยท์ จำกัด โดยมีบริษัท โต๊ะกลม จำกัด เป็นผู้สร้างสรรค์ละครเวทีในด้านการกำกับ การแสดง และบริษัท สยามพิฆเนศ จำกัด ทำหน้าที่บริหารจัดการละครเวที จึงทำหน้าที่ในด้านการบริหารจัดการและด้านการประสานงานเป็นหน้าที่ที่สำคัญต่อการทำงานร่วมกันระหว่างสองบริษัท จากการสัมภาษณ์พบว่าไม่มีหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ที่ดำเนินหน้าที่ตามรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศ โดยหน้าที่ส่วนมากของผู้ควบคุมการผลิต กลายเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการผลิตเป็นผู้ดำเนินการแทน และมีการกระจายหน้าที่ที่มีผู้รับผิดชอบอยู่แล้วบางส่วนที่มีความสามารถเฉพาะทางเป็นผู้ดำเนินการแทน ได้แก่ ผู้จัดการโครงการ ผู้ออกแบบฉาก และเจ้าหน้าที่โรงละคร

2.2.2 การดำเนินงานตามหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต

ผู้ทำงานในหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต คือผู้อำนวยการผลิต (Producer) ของโรงละคร จึงเป็นบุคคลที่ทำงาน 2 หน้าที่ไปพร้อมกัน แต่มีการแบ่งหน้าที่

บางส่วนของผู้ควบคุมการผลิตที่เป็นทักษะเฉพาะทาง ให้ฝ่ายต่างๆ ตามทักษะนั้นเป็น ผู้ปฏิบัติ และผู้ควบคุมการผลิตคอยติดตามความคืบหน้า (ชัชชน. สัมภาษณ์. 2 กรกฎาคม 2562)

2.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

สำหรับละครเวทีเรื่อง บุปผาราตรี เกือบจะมีลีลาที่ เป็นครั้งแรกที่ใช้วิธีการติดต่อทีมงานแยกแต่ละฝ่าย ผู้กำกับ ไม่ได้มากับผู้ช่วยผู้กำกับ ฝ่ายกำกับเวทีไม่ใช่ผู้ที่เคยร่วมงานกันมา การคัดเลือกผู้ร่วมงานในลักษณะนี้ จะยากในช่วงแรก กว่าที่จะลงตัวใช้เวลา เนื่องจากหลายหน้าที่มีความสัมพันธ์กัน จึงต้องใช้เวลาในการตัดสินใจพอสมควร แต่ข้อดีของการคัดเลือกผู้ร่วมงานในลักษณะนี้ คือ การควบคุมงบประมาณได้อย่างชัดเจน ได้รู้ว่าค่าใช้จ่ายแต่ละส่วนใช้ไปกับการทำอะไรบ้าง แตกต่างจากการจ้างรวมเป็นบริษัท ที่เป็นการคิดค่าทำงานมาเป็นยอดรวม

เนื่องด้วยคุณชัชชน สุวรรณมณี รับหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการผลิต (Producer) ของ โรงละครเคแบงก์สยามพิฆเนศ และเมื่อกรรมการบริหารได้ตกลงกันว่าจะทำละครเรื่องอะไร ผู้อำนวยการผลิตจะเป็นผู้คำนวณค่าใช้จ่ายโดยสังเขป และแจ้งต่อกรรมการบริหาร เพื่อมองถึงความคุ้มค่าต่อการลงทุน และการบริหารความเสี่ยงโดยใช้ประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาในการวางงบประมาณและการวางแผนการทำงานของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้ควบคุมการผลิตตามรูปแบบการผลิตละครเวทีของต่างประเทศ ภาระงานของคุณชัชชน เหมือนว่าทำทั้งหน้าที่ ผู้อำนวยการผลิตและผู้ควบคุมการผลิต แต่มีบางหน้าที่ที่เป็นทักษะเฉพาะทาง อาทิ การควบคุมการติดตั้งฉาก แสง เสียง และเทคนิคพิเศษ ที่กระจายงานไปให้หัวหน้าฝ่ายต่างๆ เป็นผู้ควบคุม จึงทำให้เกิดความสับสนในการเรียกชื่อหน้าที่และความชัดเจนของเนื้องาน

2.3 โรงละคร M Theatre โดย บริษัท SELLDOR ASIA PACIFIC จำกัด เข้าพื้นที่จัดแสดง

บริษัท SELLDOR ASIA PACIFIC จำกัด ผู้จัดละครเวทีเรื่อง Little Shop of Horror เดอะมิวสิคัล เป็นบริษัทใหม่ แต่ได้ผู้มีประสบการณ์ในวงการละครทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ ทำให้ผลงานละครเวทีเรื่องแรกได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี อีกทั้งภาพสะท้อนด้านการบริหารจัดการที่ออกมาบรรบรินไม่มีข้อบกพร่อง

ปัจจัยขององค์กรนี้ คือ ไม่มีพื้นที่โรงละครเป็นของตนเอง โดยละครเวทีเรื่องนี้

จัดแสดงโดยการเช่าพื้นที่โรงละคร M Theatre เพื่อใช้จัดแสดง มีบุคลากรซึ่งเป็นพนักงานประจำในองค์กรเพียง 2 คนเท่านั้น มีการระบุว่า Senior Producer ทำหน้าที่ของ ผู้ควบคุมการผลิตอย่างชัดเจน โดยมีพนักงานชั่วคราวของช่วยเหลือในด้านการติดตามความคืบหน้าของงานใช้เงินทุนของบริษัทร่วมกับการหาผู้สนับสนุนสำหรับการสร้างสรรค์ละครเวที จากการสัมภาษณ์สามารถประมวลประเด็นที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตได้ดังนี้

2.3.1 โครงสร้างองค์กรสำหรับการบริหารจัดการละครเวที

บริษัท SELLADOOR ASIA PACIFIC จำกัด มีพนักงานประจำเพียง 2 คน คือ Managing Director และ Senior Producer โดยการทำงานของ บริษัทในขั้นตอนการวางแผนตารางการทำงานและวางแผนงบประมาณ จะเป็นหน้าที่ของทั้งสองที่วางแผนร่วมกัน และเมื่อตัดสินใจจะผลิตละครเวทีออกมา คุณเจษฎา ดำเนินงาน จึงหาผู้ร่วมงานโดยมีการเลือกเอาไว้ในใจก่อนแล้ว เมื่อได้ผู้ร่วมงานครบตามหน้าที่ที่ต้องการ สำหรับผู้ร่วมงานในด้านการบริหาร จะมอบหมายงานในการติดตามความคืบหน้าของงานและการดำเนินงานให้เกิดขึ้นตามแผนการทำงาน โดยมีคุณเจษฎาซึ่งรับหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต เป็นผู้ควบคุม รับผิดชอบ และตัดสินใจทั้งหมด เพื่อเป็นการควบคุมตารางการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และเพื่อไม่ให้กระทบตารางการทำงานจนส่งผลกระทบต่อ งบประมาณที่ได้วางเอาไว้ตั้งแต่ต้น ผู้ที่มารับหน้าที่ผู้ช่วยควบคุมการผลิตจะรู้เพียงค่าใช้จ่ายในฝ่ายที่ตนดูแลเท่านั้น และหน้าที่ที่ต้องการทักษะเฉพาะ อาทิ การควบคุมการติดตั้งฉาก แสง เสียง และเทคนิคพิเศษ ผู้ควบคุมการผลิตมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าแต่ละฝ่าย โดยแจ้งตั้งแต่ขั้นตอนการติดต่อร่วมงานตั้งแต่ครั้งแรก

2.3.2 การดำเนินงานตามหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต

มีหลายหน้าที่ที่ผู้อำนวยการผลิตเป็นผู้รับผิดชอบแทนในหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต และบางหน้าที่ที่มอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะเฉพาะด้านเป็นผู้รับผิดชอบ (เจษฎา, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2562)

2.3.3 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

บริษัท SELLADOOR ASIA PACIFIC จำกัด เพิ่งเปิดมาเป็นเวลา 2 ปี ครั้ง และละครเวทีเรื่อง Little Shop of Horrors เดอะมิวสิคัล เป็นละครเวที เรื่องแรกของบริษัท คุณเจษฎาได้กล่าวว่า “การที่ตนเองทำงานควบหน้าที่

ผู้อำนวยการผลิต และ ผู้ควบคุมการผลิต จะสามารถควบคุมการทำงานและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (เจษฎา.สัมภาษณ์. 27 มิถุนายน 2562)

บริษัท SELLADOOR ASIA PACIFIC จำกัด เป็นบริษัทที่มีเครือข่ายทั่วโลก เพื่อเป็นตัวกลางในการนำละครจากประเทศหนึ่งไปจัดแสดงอีกประเทศหนึ่ง ในปัจจุบันยังไม่มีพื้นที่โรงละครเป็นของตนเอง คุณเจษฎากล่าวถึงการเช่าพื้นที่เพื่อจัดแสดงว่า การไม่มีพื้นที่โรงละครเป็นของตนเอง มีทั้งข้อดีข้อเสีย ข้อดี คือ ทางบริษัทสามารถเลือกใช้สถานที่ใดก็ได้ที่เหมาะสมกับรูปแบบละครที่เลือกจะทำ และบริษัทสามารถร่วมงานกับผู้เชี่ยวชาญท่านใดก็ได้ สถานที่ใดก็ได้ เพราะไม่มีการติดเงื่อนไขสัญญาใดใด อีกทั้ง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาโรงละครที่เป็นเม็ดเงินไม่น้อย ส่วนในด้านข้อเสีย คือ ในการผลิตละครเวทีเรื่องหนึ่ง ผู้อำนวยการสร้างมักเสียค่าเช่าโรงละครประมาณร้อยละ 30 ของต้นทุนทั้งหมด จึงถือได้ว่า การเสียค่าเช่าโรงละครเป็นเงินก้อนที่ใหญ่พอสมควร และการไม่มีพื้นที่โรงละครเป็นของตนเองจะมีเวลาใช้พื้นที่โรงละครที่จำกัด ต้องเป็นไปตามสัญญาเช่าอย่างชัดเจน (เจษฎา. สัมภาษณ์. 27 มิถุนายน 2562)

3) ศึกษาหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมการผลิต ผ่านการทำงาน ในโปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ”

ละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” เป็นเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของนายณัฐธิ์ ปาเฉย ในหัวข้อ “ศึกษากระบวนการเขียนบทละครเพลงชีวิตด้วยแนวเพลงเพื่อชีวิตไทย: กรณีศึกษาบทละครเพลงเพื่อชีวิตจากชีวิตประวัติของ จิตร ภูมิศักดิ์” โดยเจ้าของวิทยานิพนธ์ เป็นผู้เขียนบทละครและเป็นผู้อำนวยการสร้างโดยใช้ทุนทรัพย์ของตนเองในการใช้จ่ายต่างๆ ในการสร้างสรรค์ละครเวทีในครั้งนี้

ผู้วิจัยรับหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการผลิต(Producer) และผู้ควบคุมการผลิต (Production Manager) เป็นการศึกษาหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตผ่านการทำงานในโปรดักชัน ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดหน้าที่ในฝ่ายบริหารจัดการ เนื่องด้วยรูปแบบการนำเสนอวิทยานิพนธ์ เป็นรูปแบบละครเพลงที่ใช้เพลงเพื่อชีวิตในการนำเสนอ จึงจำเป็นต้องหาผู้ที่มีความเข้าใจและความสามารถในด้านเพลงเพื่อชีวิตมาร่วมทำงาน หลังจากผู้เขียนบทเลือกผู้ร่วมงานมาครบ จึงได้ส่งต่อให้ผู้วิจัยในฐานะผู้ควบคุมการผลิต ติดต่อ ทาบทามเชิญร่วมงาน และนัดหมายการประชุมครั้งแรกในลำดับต่อไป ในการประชุมครั้งแรก ผู้วิจัยในฐานะผู้

ควบคุมการผลิตจึงได้แจ้งงบประมาณของแต่ละฝ่าย รวมไปถึงตารางการทำงานอย่างคร่าวๆ ให้กับทุกฝ่ายได้ทราบ การแบ่งหน้าที่ในลักษณะนี้จะเอื้อต่อการศึกษาหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต

ในขั้นตอนการวางแผนด้านงบประมาณ เจ้าของวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสร้าง ได้ทำการวางแผนด้านงบประมาณโดยสังเขป และปรึกษากับผู้วิจัยในฐานะผู้ควบคุมการผลิต ผู้วิจัยจึงได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านงบประมาณและควบคุมค่าใช้จ่ายของทุกฝ่าย ตามที่หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตตามรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศ

3.1 โครงสร้างองค์กรสำหรับการบริหารจัดการละครเวที

เนื่องด้วยละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” เป็นละครเพลงซึ่งใช้เพื่อการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต โดยจัดแสดง ณ ศูนย์ศิลปการละคร สดใส พันธุมโกมล จึงมีขนาดของละครระดับเล็กถึงกลาง มีจำนวนผู้ชมรอบละ 170 คน จึงส่งผลต่อโครงสร้างองค์กรสำหรับการบริหารจัดการละครเวที ที่มีหน้าที่เฉพาะฝ่ายที่จำเป็น และมีผู้รับผิดชอบหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตอย่างชัดเจน โดยบางหน้าที่ได้มีการควบรวมเข้าด้วยกัน อาทิ ผู้อำนวยการผลิต เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เขียนบทละครและผู้ควบคุมการผลิต เนื่องจากการจัดแสดงละครภายใต้การวิจัยผ่านวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนบทละครจึงจำเป็นต้องควบคุมคุณภาพและงบประมาณไปพร้อมๆ กับผู้ควบคุมการผลิต

3.2 การดำเนินงานตามหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต

โปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” ผู้วิจัยรับหน้าที่ผู้อำนวยการผลิตและผู้ควบคุมการผลิต โดยที่ผู้วิจัยสามารถจัดสรรหน้าที่ในฝ่ายบริหารจัดการให้เป็นไปตามที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา เพื่อทดลองนำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่ได้ศึกษาจากระบบการสร้างสรรค์ละครเวทีของต่างประเทศ มาใช้กับการสร้างสรรค์ละครเวทีในประเทศไทย โดยหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต ร้อยละ 85 เป็นไปตามรูปแบบหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่ได้ศึกษาจากระบบการทำงานของต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงอธิบายหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตผ่านการทำงานจริงในโปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” ตามลำดับหมวดหมู่รูปแบบการทำงานพร้อมกับปัญหาที่ได้อธิบาย ดังนี้

ผู้วิจัยในฐานะผู้ควบคุมการผลิตได้วางแผนตารางการทำงานตั้งแต่ก่อนนัดประชุมครั้งแรก โดยปรึกษากับผู้กำกับการแสดงและผู้เขียนบทและเมื่อประชุมครั้งแรก ผู้วิจัยได้เสนอตารางการทำงานให้กับทุกฝ่าย พร้อมรับข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายไปปรับตารางแก้ไข พร้อมกำหนดวันส่งความคืบหน้างานแต่ละฝ่ายและวันประชุมความคืบหน้าในครั้งต่อไปหลังจากจบ

การประชุมทุกครั้ง

ละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” มีสมาชิกในฝ่ายออกแบบค่อนข้างมาก เนื่องจากมีการเลือกใช้วิธีการนำเสนอหลายรูปแบบ ทำให้หลายๆ ครั้ง ยากต่อการนัดประชุมพร้อมกันทุกฝ่าย เนื่องจากทุกคนมีตารางการทำงานส่วนตัวค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงติดตามความคืบหน้าของทุกฝ่ายทุก1-2 สัปดาห์ โดยใช้วิธีการโทรพูดคุยถึงความคืบหน้า เพื่อให้ผู้ร่วมงานบอกเล่าถึงความคืบหน้าหรือปัญหาที่พบและหาวิธีแก้ปัญหา การแก้ปัญหา และมีการนัดประชุมแยก เช่น ในหนึ่งวัน อาจมีการนัดคุยทั้งหมด 3 รอบ โดยใช้เวลาแตกต่างกัน โดยยึดตารางของผู้กำกับ ผู้เขียนบทละคร ผู้ออกแบบฉากและกำกับศิลป์เป็นหลัก และคุยแยกกับแต่ละฝ่ายเป็นรอบๆ และควรมีช่องทางเพื่อใช้สื่อสารความคืบหน้าที่หลากหลาย เพื่อความสะดวกในการสื่อสารด้วยภาพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการควบคุมดูแลการติดตั้งด้วยตนเองในฐานะผู้ควบคุมการผลิต ฉากละครมีรายละเอียดไม่มาก การติดตั้งฉากจึงใช้เวลาน้อยและผ่านไปอย่างดี จึงทำให้มีเวลาเหลือมากพอที่จะเฉลี่ยไปให้ฝ่ายอื่นได้มีเวลาทำงานเพิ่มขึ้น มีเวลาเพิ่มให้นักแสดงได้มาลองเดินบนเวที ฝ่ายออกแบบแสงจะได้เห็นถึงตำแหน่งจริงที่นักแสดงจะใช้แสง เพื่อง่ายต่อการวางตำแหน่งติดตั้งแสง และไม่มีฝ่ายใดที่ทำงานช้าจนส่งผลกระทบต่อตารางการทำงาน และเนื่องจากสามารถควบคุมการติดตั้งให้เป็นไปตามตารางการทำงาน จึงทำให้ไม่มีฝ่ายใดที่ทำงานช้าจนส่งผลกระทบต่อตารางการทำงาน อีกทั้ง ร้อยละ 90 ของผู้ร่วมงานครั้งนี้ เคยสร้างสรรค์ละครในพื้นที่ศูนย์ศิลปการละคร สดใส พันธุมโกมล จึงทำให้ทุกคนรู้จักและเคยใช้งานสถานที่ รวมถึงระบบความปลอดภัยของโรงละคร พร้อมทั้งยังได้นิสิตปริญญาตรี ในภาควิชาศิลปการละคร ที่มีทักษะและเคยฝึกฝนและสร้างสรรค์ผลงานในโรงละครนี้ จึงทำให้การดำเนินงานในด้านสถานที่ผ่านไปได้อย่าง

ผู้วิจัยในฐานะผู้ควบคุมการผลิตได้แจ้งรายละเอียดงบประมาณแต่ละฝ่ายไว้ตั้งแต่ช่วงแรกของการดำเนินงาน และบอกถึงรายละเอียดเอกสารที่แต่ละฝ่ายต้องจัดส่งให้ผู้ควบคุมการผลิตเมื่อเสร็จงาน และด้วยทักษะที่ทำงานละครกันมาอย่างเชี่ยวชาญ ทำให้ทุกฝ่ายสามารถจัดการค่าใช้จ่ายและเอกสารที่จำเป็นได้เป็นอย่างดี มีเพียงบางฝ่ายเท่านั้นที่ค่าใช้จ่ายเกินงบประมาณ เป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย ผู้วิจัยจึงไม่พบปัญหาในด้านการติดตามค่าใช้จ่ายและเอกสารต่างๆ

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

จากการทดลองปฏิบัติหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตในโปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” พบว่าผู้ที่ทำงานในหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต สามารถทำหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตตามระบบการทำงานต่างประเทศได้

ค่อนข้างครบ โดยส่วนที่ไม่สามารถทำตามทฤษฎีต่างประเทศได้ เนื่องจากรูปแบบของละครที่จัดทำ ทำให้มีการปรับรูปแบบของหน้าที่ให้เหมาะสมกับรูปแบบของละคร งบประมาณ และผู้ร่วมงาน โดยสามารถแบ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตได้ดังนี้

เนื่องด้วยโปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาของวิทยานิพนธ์ในด้านการเขียนบทสำหรับละครเวที ของ นายณฤทธิ์ ปาเฉย รวมทั้งยังเป็นผู้อำนวยการสร้าง เพราะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์ละครเวทีเรื่องนี้ ทำให้ในบางหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตและผู้อำนวยการผลิต ผู้เขียนบทละครเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากเจ้าของวิทยานิพนธ์จำเป็นต้องควบคุมมาตรฐานของงานให้เป็นที่ตนเองต้องการ และเพื่อควบคุมงบประมาณที่ตนเองได้ตั้งเอาไว้ ผู้ควบคุมการผลิตได้ใช้ประสบการณ์ในการทำงานละครเวทีในการให้คำปรึกษา เพื่อให้เจ้าของวิทยานิพนธ์สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม และเพื่อที่ผู้ควบคุมการผลิตจะได้รับทราบผลการตัดสินใจของเจ้าของวิทยานิพนธ์ และนำไปดำเนินการตามหน้าที่ต่อไป อีกทั้งละครเวทีเรื่องนี้เป็นการทำงานร่วมกันของนิสิตปริญญาโท นิสิตปริญญาตรี และผู้ร่วมงานอาวุโส รูปแบบการทำงานของละครนิสิตเป็นการทำงานซึ่งช่วยเหลือกัน ทำให้บางหน้าที่เกิดการแบ่งงานไปให้ผู้ที่มาช่วยงาน หากแต่วิธีการนี้ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ทักษะในการสื่อสารประสานงานที่ดีพร้อมทั้งการมีหลายสายตาช่วยกันมองปัญหาและแก้ไข ย่อมก่อให้เกิดศักยภาพที่ดีกว่า

ละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” จัดแสดงทั้งหมด 3 รอบ มีผู้ชมการแสดงอยู่ที่รอบละ 170 คน และผู้ร่วมงานในจำนวน 60 คน ถือเป็นละครขนาดเล็กถึงกลาง ระบบการบริหารจัดการจึงไม่ได้มีความซับซ้อนเกินกว่าที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมงานจะจัดการได้ บางหน้าที่สามารถจัดการให้เสร็จได้ด้วยตนเองและไม่สร้างปัญหาใดใด ผู้วิจัยจึงคิดว่า ขนาดของละครย่อมส่งผลต่อการวางตำแหน่งของระบบการบริหารจัดการและโครงสร้างหน้าที่ในการจัดแสดงละครเวทีรวมถึงจำนวนรอบของการแสดงผลต่อหน้าที่ในบางช่วงของโปรดักชันของผู้ควบคุมการผลิต

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยมองเห็นถึงความแตกต่างของการรับรู้หน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต การใช้ชื่อเรียกหน้าที่ที่ต่างกัน รวมไปถึงโครงสร้างองค์กรที่ส่งผลต่อการกำหนดหน้าที่ ในขั้นตอนอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยเปรียบเทียบข้อมูลให้เห็นถึงความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตของแต่ละองค์กร และเปรียบเทียบกับหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตตามรูปแบบที่ได้ศึกษาจากระบบของต่างประเทศ

1. ประมวลความรู้และเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทหน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิต จากการศึกษาและการทดลองปฏิบัติ

จากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และลงมือปฏิบัติ สามารถสะท้อนให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงความแตกต่างของแต่ละองค์กร ซึ่งล้วนแล้วแต่มีปัจจัยที่ส่งผลให้หน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตไม่เป็นไปตามรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศที่แตกต่างกัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสร้างตารางเปรียบเทียบผู้ดำเนินการหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต จากทั้งระบบต่างประเทศ จาก 3 องค์กรที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการสังกัดอยู่และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตของผู้วิจัย ในละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมชุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” เพื่อนำไปใช้สังเคราะห์ให้ได้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตซึ่งเหมาะกับรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทยในลำดับต่อไป

หน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต จากการศึกษาระบบ ต่างประเทศ	ผู้ดำเนินการหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต บริษัท ซีเนโอ จำกัด ณ โรงแรมเมืองไทย วิศดาลัยเอเชียวอเตอร์	ผู้ดำเนินการหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต บริษัท สยามพิเนนส จำกัด ณ โรงแรมคิงแมนส์ สยามพิเนนส	ผู้ดำเนินการหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต บ. SELLA DOOR ASIA PACIFIC จำกัด ณ โรงแรม M Theatre	ผู้ดำเนินการหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต Long Live Jit Poumisak ชุมชุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ
1. ช่วงเตรียมการผลิต				
1.1) เตรียมข้อมูลสำหรับการประชุม - ตารางทำงาน - แผนงบประมาณ	หัวหน้าฝ่ายละครเวที, กำกับศิลป์	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้เขียนบทละคร, ผู้ควบคุมการผลิต
1.2) นัดประชุมครั้งแรก	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายละครเวที	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
1.3) รู้จักสถานที่ใหม่ที่ดีที่สุด	ทุกหน้าที่	เจ้าหน้าที่โรงละคร	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต, กำกับเวที
2. ช่วงประชุมวางแผนโปรดักชั่น				
2.1) ส่งข้อความเตือนการประชุม	กองอำนวยการ	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
2.2) จัดเตรียมสถานที่ประชุม	กองอำนวยการ, เจ้าหน้าที่โรงละคร	เจ้าหน้าที่โรงละคร	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต, กำกับเวที
2.3) จำนวนความสะดวกร	หัวหน้าฝ่ายละครเวที	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
2.4) แจงรายละเอียดต่างๆ	หัวหน้าฝ่ายละครเวที, กำกับศิลป์	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
2.5) ตั้งคำถาม	หัวหน้าฝ่ายละครเวที, กำกับศิลป์	ผู้จัดการโครงการ, ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต, ผู้กำกับการแสดง	ผู้ควบคุมการผลิต, ผู้เขียนบทละคร
2.6) นัดประชุมครั้งต่อไป	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายละครเวที	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต

3. ช่วงซ้อมการแสดงนอกโรงละคร				
3.1) ดำเนินงานตามตารางแผนงาน	กำกับศิลป์, หัวหน้าฝ่ายละครเวที, ตำแหน่งการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต, กำกับเวที
3.2) เข้าดูการซ้อม	ทุกหน้าที่	ทุกหน้าที่	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต, และทุกหน้าที่
3.3) นัดประชุมความคืบหน้า	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายละครเวที, กำกับศิลป์	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
3.4) ปรับตารางการทำงานตามสถานการณ์จริง	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายละครเวที, กำกับศิลป์	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
3.5) แก้ไขปัญหา	หัวหน้าแต่ละฝ่าย	ผู้อำนวยการผลิต, หัวหน้าแต่ละฝ่าย	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
4. ช่วงติดตั้งในโรงละครและช่วงซ้อมในโรงละคร				
4.1) จัดตารางการใช้งานโรงละคร	ออกแบบฉาก	ผู้อำนวยการผลิต, ออกแบบฉาก	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
4.2) อำนวยความสะดวก	เจ้าหน้าที่โรงละคร	เจ้าหน้าที่โรงละคร	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
4.3) ตรวจสอบความปลอดภัย	เจ้าหน้าที่โรงละคร, หัวหน้าแต่ละฝ่าย	เจ้าหน้าที่โรงละคร, หัวหน้าแต่ละฝ่าย	ผู้อำนวยการผลิต, หัวหน้าแต่ละฝ่าย	ผู้ควบคุมการผลิต
4.4) ศึกษารายแผนงาน	ออกแบบฉาก	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
4.5) ตรวจสอบรายชื่อผู้ร่วมงาน	กองอำนาจการ	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ช่วยอำนาจการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
5. ช่วงทดลองการแสดง				
5.1) ตรวจสอบความปลอดภัย	ออกแบบฉาก, เจ้าหน้าที่โรงละคร	ผู้อำนวยการผลิต	หัวหน้าแต่ละฝ่าย	ผู้ควบคุมการผลิต
5.2) ปรับแก้ไขตามความเหมาะสม	กำกับศิลป์, ออกแบบฉาก	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต, ผู้อำนวยการผลิต
5.3) ติดตามค่าใช้จ่าย	กองอำนาจการ	ผู้อำนวยการผลิต	จัดการกองอำนาจการ	ผู้ควบคุมการผลิต
5.4) จัดตารางการรีดออน	ออกแบบฉาก	ผู้อำนวยการผลิต, ออกแบบฉาก	ผู้อำนวยการผลิต	ผู้ควบคุมการผลิต
6. ช่วงทดลองการแสดง				
6.1) ควบคุมการรีดออน	ออกแบบฉาก	เจ้าหน้าที่โรงละคร	ผู้อำนวยการผลิต, หัวหน้าแต่ละฝ่าย	ผู้ควบคุมการผลิต
6.2) จัดการงานเอกสาร	กองอำนาจการ	ผู้อำนวยการผลิต, เจ้าหน้าที่โรงละคร	ผู้อำนวยการผลิต, ผู้ช่วยอำนาจการผลิต, จัดการโครงการ	ผู้ควบคุมการผลิต

ตารางที่ 2 ตารางประมวลผลการศึกษาหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมการผลิต จากกระบวนการศึกษา

ที่มา. พชร อาชาศรัย, ผู้วิจัย, 2562

จากตารางประมวลการศึกษาหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมการผลิต สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ควบคุมการผลิตอย่างชัดเจน โดยเฉพาะด้านสถานที่และด้านความปลอดภัย เพราะหากบริษัทของผู้จัดละครเวทีมีพื้นที่โรงละครเป็นของตนเอง มักจะมีเจ้าหน้าที่โรงละครเป็นผู้ดูแลสถานที่ในการจัดเตรียมสถานที่ในการประชุม การอำนวยความสะดวกให้กับทุกๆ คนที่เข้ามาสร้างสรรคผลงานในพื้นที่โรงละคร รวมถึงด้านความปลอดภัย

หน้าที่ด้านการวางแผนตารางการทำงานและการวางแผนงบประมาณ ข้อมูลในด้านงบประมาณไปจนถึงตารางการทำงาน มักผ่านการตัดสินใจจากกรรมการบริหารและผู้ถือหุ้นของบริษัทเรียบร้อยแล้ว มักจะส่งงานต่อไปให้ผู้อำนวยความสะดวกการผลิตเป็นผู้ลงรายละเอียดของตารางการทำงานและแผนงบประมาณ เพื่อให้ผู้อำนวยความสะดวกการผลิตเป็นผู้ประสานให้กับทุกฝ่าย สามารถดำเนินหน้าที่ของฝ่ายตนเองต่อไปตามแผนตารางการทำงานและงบประมาณที่แต่ละฝ่ายได้รับ โดยอยู่ในการควบคุมดูแลความคืบหน้าของผู้อำนวยความสะดวกการผลิต

หน้าที่ในด้านการควบคุมดูแลการติดตั้งและการรื้อถอน มักกลายเป็นหน้าที่ของ หัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่าย ได้แก่ ผู้ออกแบบฉาก ผู้ออกแบบแสง ผู้ออกแบบเสียง ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้ออกแบบอุปกรณ์ประกอบฉาก และผู้ออกแบบเทคนิคพิเศษ โดยมีเจ้าหน้าที่โรงละครคอยดูแลในด้านความปลอดภัยในระหว่างการติดตั้งและคอยอำนวยความสะดวก เพราะหัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายมีทักษะเฉพาะทางของตนเองที่จะสามารถจัดการ ควบคุม ติดตาม ให้ช่างทุกคนติดตั้งและรื้อถอนงานได้ด้วยความปลอดภัยและเป็นไปตามเวลา ได้มากกว่าให้ผู้อำนวยความสะดวก แต่หากเป็นบริษัทผู้จัดแสดงละครเวทีที่ไม่มีพื้นที่โรงละครเป็นของตนเองในการจัดแสดง ผู้อำนวยความสะดวกอาจต้องมาดูแลการติดตั้งและการรื้อถอนบ้าง เพื่อเป็นการย้ำในด้านความปลอดภัยและเห็นถึงความคืบหน้าด้วยตนเอง

นอกจากตารางประมวลการศึกษาหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมการผลิต สามารถสะท้อนให้เห็นปัจจัยที่สอดคล้องกันที่ส่งผลให้ไม่มีหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต หรือผู้ควบคุมการผลิตไม่ได้ทำหน้าที่ตามรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศ โดยสามารถแบ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตได้ดังนี้

1.1 รูปแบบขององค์กรและการแบ่งขอบเขตหน้าที่

ความแตกต่างของรูปแบบขององค์กร ทั้งในเชิงการอยู่ภายใต้บริษัท ซึ่งก่อให้เกิดข้อจำกัดทางด้าน การตัดสินใจและด้านการวางแผนงบประมาณ เพราะงบประมาณและการใช้งบประมาณมักจะได้รับ การตัดสินใจจากการประชุมของกรรมการบริหาร และทั้งในเชิงระบบการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการทำงานในหน้าที่ต่างๆ เนื่องจากกรรมการบริหารถือสิทธิตัดสินใจ

สูงสุด และในหลายองค์กร ผู้ควบคุมการผลิตไม่ได้มีส่วนร่วมในการประชุมกับฝ่ายบริหาร และจะได้รับทราบข้อมูลหลังการตัดสินใจจากการประชุมของกรรมการบริหาร นอกจากนี้ แต่ละองค์กรมีระบบการทำงานของพนักงานที่แตกต่างกัน บางบริษัทมีพนักงานประจำเกือบครบหน้าที่ในระบบการทำงานละครเวที แต่ในขณะเดียวกัน บางบริษัทเลือกใช้วิธีจ้างผู้ร่วมงานชั่วคราวมาร่วมสร้างสรรค์ละครเวทีร่วมกัน สองวิธีการที่แตกต่างกันนี้ ส่งผลให้หน้าที่ของผู้ร่วมสร้างสรรค์ละครเวทีที่มีสิทธิมีเสียงในการนำเสนอประสบการณ์ของตนเอง เพื่อเป็นความคิดเห็นใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการทำงาน และวางแผนงบประมาณได้ต่างกัน ระบบองค์กรตั้งต้นของบริษัทสร้างสรรคงานละครเวที มีส่วนในการมองเห็นความสำคัญของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตเป็นอย่างมาก เพราะบริษัทจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าต้องการผู้ทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตมาร่วมงานหรือไม่ ซึ่งย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณในการว่าจ้างผู้ที่จะมีหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

อีกหนึ่งเหตุผลสำคัญในด้านรูปแบบองค์กร คือ หากเป็นองค์กรใหญ่ มักมีพื้นที่โรงละครเป็นของตัวเอง และมีเจ้าหน้าที่โรงละครคอยดูแลพื้นที่โรงละคร อำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มาใช้พื้นที่โรงละคร ในมุมหนึ่งเจ้าหน้าที่โรงละครสามารถลดภาระของผู้ควบคุมการผลิตในการอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ให้กับผู้ร่วมงาน และด้านความปลอดภัยต่างๆ ในพื้นที่ของโรงละคร แต่บางองค์กรมองว่า เจ้าหน้าที่โรงละครสามารถทำหน้าที่แทนผู้ควบคุมการผลิตได้ ซึ่งในความเป็นจริง เจ้าหน้าที่โรงละคร อาจไม่มีทักษะในด้านการอ่านแบบของฝ่ายฉาก การวางผังของฝ่ายแสง เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานและการจัดตารางใช้งานพื้นที่โรงละครในวันติดต่อกัน แต่เจ้าหน้าที่โรงละครจะสามารถอำนวยความสะดวกตามความต้องการที่เกี่ยวกับพื้นที่โรงละครให้กับผู้ร่วมงานทุกคนได้ โดยเฉพาะการสอดส่องดูแลในเรื่องความปลอดภัยของการใช้งานโรงละคร

1.2 ความเชื่อมั่นในศักยภาพผู้ทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารจัดการละครเวทีในประเทศไทยทั้ง 3 ท่าน ต่างให้คำตอบกับคำถามที่ว่า “หากมีหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ซึ่งทำหน้าที่ตามที่ผู้ควบคุมการผลิตตามรูปแบบต่างประเทศ คิดว่าจะทำให้การสร้างสรรค์ละครเวที มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร” ไปในทิศทางเดียวกัน คือ หากมีหน้าที่นี้น่าจะดี เพราะจะเป็นการลดภาระงานของตนเองไปได้มาก แต่ไม่มั่นใจว่าการมีผู้ควบคุมการผลิตนั้นจะส่งผลให้การทำงานของระบบการบริหารจัดการดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ เพราะไม่มั่นใจว่าผู้ที่มารับหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตมีทักษะที่เหมาะสม มีประสบการณ์ตรงและเพียงพอที่จะมาเป็นหนึ่งในบุคคลที่สำคัญในฝ่ายบริหารจัดการหรือไม่ เนื่องจากในประเทศไทยไม่ได้มีการสอนในด้าน การบริหารจัดการละครเวที (Theatre Management) ที่เข้มข้นและได้ฝึกปฏิบัติอย่างจริงจังเหมือนกับการเรียน

การสอนในต่างประเทศ อีกทั้ง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีลักษณะคล้ายหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตในปัจจุบันนั้น มักเป็นผู้ที่เรียนในด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ กล่าวคือ ผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านโครงสร้างและการติดตั้ง เพื่อให้ทำหน้าที่เฉพาะด้านการควบคุมการติดตั้งของงานฝ่ายออกแบบ และเป็นผู้ที่เก็บสะสมประสบการณ์งานในโรงละคร โดยไม่ได้ผ่านการเรียนการสอนในด้านละครเวทีมา จึงทำให้ผู้อำนวยการผลิตเลือกที่จะทำหน้าที่ด้านการวางแผนงานและงบประมาณเอง และแบ่งหน้าที่ซึ่งต้องการทักษะเฉพาะทางให้กับหัวหน้าฝ่ายต่างๆ เป็นผู้รับผิดชอบ เพราะมองว่าผู้ที่มีทักษะตรงตามเนื้อหา ย่อมจะทำหน้าที่นั้นได้ดีกว่าและง่ายต่อการบริหารจัดการกว่าการลงไปทำงานที่ตนเองไม่ถนัด

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการบริหารจัดการละครเวทีในประเทศไทย สามารถกล่าวได้ว่า การพัฒนาบุคลากรในสายงานละครเวทีให้ตรงความต้องการของตลาดเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ วงการละครเวทีมีการแข่งขันสูงและพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ระบบการศึกษาในด้านละครเวที่ยังคงเดินในความเร็วเท่าเดิม ผู้ให้สัมภาษณ์มีมุมมองที่น่าสนใจ คือ หากระบบการศึกษามองเห็นความต้องการทางด้านทักษะของบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในด้านละครเวทีได้มากขึ้น น่าจะส่งผลดีต่อทั้งตัวผู้เรียนที่จะกลายมาเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนวงการละครได้มากพอสมควร

2. สังเคราะห์หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับบริบทและรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย

จากการศึกษาและการทดลองปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต โดยดำเนินถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการศึกษาในทุกขั้นตอน ทุกองค์กร รวมไปถึงสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการได้ให้สัมภาษณ์ ทัดตนคติและมุมมองต่อหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ในระบบการบริหารจัดการละครเวที เพื่อให้ได้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับบริบทและรูปแบบการจัดการแสดงละครเวทีในประเทศไทย ดังนี้

2.1 ช่วงเตรียมการผลิต

ในช่วงเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างสรรค์ละครเวที บางครั้งผู้ควบคุมการผลิตอาจยังไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก ส่วนมากเป็นการประชุมของกรรมการบริหารในด้านงบประมาณ หากผู้ควบคุมการผลิตมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุม จะสามารถใช้ประสบการณ์ของตนเองในการเสนอความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการและงบประมาณ นอกจากนี้ ความแตกต่างของรูปแบบองค์กรยังส่งผลต่อผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต

โดยสิ่งที่ผู้ควบคุมการผลิตควรทำในช่วงเตรียมการผลิต คือ การอ่านบทละคร เพื่อ

ความเข้าใจลำดับของเรื่อง และเพื่อนำรายละเอียดต่างๆ เตรียมข้อมูลสำหรับการประชุมครั้งแรก เมื่อกำหนดและทบทวนผู้รับหน้าที่ต่างๆ ในโปรดักชันได้ครบถ้วน ผู้ควบคุมการผลิตจะต้องติดต่อทุกฝ่ายเพื่อนัดประชุมร่วมกันครั้งแรก และก่อนจะถึงการประชุมครั้งแรก ผู้ควบคุมการผลิตควรใช้เวลานี้ในการทำควมรู้จักสถานที่ที่ใช้จัดแสดงให้มากที่สุด ข้อจำกัดของโรงละครจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของข้อมูลในการประชุมครั้งแรก

2.2 ช่วงประชุมวางแผนโปรดักชัน

ในช่วงประชุมวางแผนโปรดักชัน ผู้ควบคุมการผลิตจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และจะต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เพื่อจะทราบถึงรายละเอียดในดำเนินงานออกแบบที่จะนำมาใช้กับการแสดง อีกทั้งจะต้องประเมินสถานการณ์และความเป็นไปได้ในด้านตารางการทำงาน งบประมาณที่แต่ละฝ่ายได้รับไป ความเสี่ยงในด้านการปลอดภัย สิ่งเหล่านี้ ผู้ควบคุมการผลิตจะต้องรับฟังจากผู้เข้าร่วมการประชุมทุกคน และประเมินสถานการณ์ในระหว่างการประชุมทันที

ก่อนถึงวันประชุมครั้งแรก ผู้ควบคุมการผลิตควรส่งข้อความเตือนการประชุมกับผู้เข้าร่วมประชุมและควรสอบถามถึงความต่างๆ ของผู้เข้าร่วมประชุม อาทิ เครื่องฉายภาพอาหารที่แพ่ เป็นต้น ผู้ควบคุมการผลิตต้องดูแลการจัดสถานที่ประชุม โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ร่วมประชุมและตำแหน่งการนั่งของผู้เข้าร่วมประชุม ในระหว่างการประชุม ผู้ควบคุมการผลิตควรให้ผู้กำกับการแสดงเป็นผู้นำการประชุม โดยผู้ควบคุมการผลิตควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้ร่วมประชุมพร้อมทั้งแจ้งรายละเอียดที่ได้เตรียมเอาไว้ เพื่อเป็นข้อมูลของผู้ร่วมประชุมและเพื่อเสนอความคิดเห็นกันในระดับถัดไป ผู้ควบคุมการผลิตอาจเสนอความคิดเห็นในด้าน ระยะเวลาการทำงาน และการติดตั้ง ผู้ควบคุมการผลิตควรตั้งคำถามถึงสิ่งที่มองเห็นว่าจะจะเป็นปัญหาในอนาคต เพื่อเน้นย้ำให้ทุกฝ่ายระมัดระวัง และควรถามช่วงเวลาเพื่อนัดประชุมครั้งต่อไป

2.3 ช่วงซ้อมการแสดงนอกโรงละคร

หลังการประชุมครั้งแรก มักมีการแก้ไขตารางการทำงานและแผนงบประมาณ ซึ่งผู้ควบคุมการผลิตอาจได้มีส่วนร่วม เนื่องจากได้ร่วมประชุมครั้งแรก ผู้ควบคุมการผลิตควรนำข้อมูลและสิ่งที่สังเกตได้จากการประชุม รวมถึงประสบการณ์ของตนเองมาเป็นข้อมูลในการปรับแผนการทำงาน โดยเฉพาะสิ่งที่จะก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต

ในช่วงที่ฝ่ายกำกับการแสดงได้ทำการซ้อมการแสดงอยู่นั้น ผู้ควบคุมการผลิตควรทำงานตามแผนตารางการทำงานที่ได้กำหนดเอาไว้ คอยประสานงานกับทุกฝ่าย และนัดประชุมความคืบหน้า เพื่อให้ทุกฝ่ายได้นำเสนอความคืบหน้าของงานฝ่ายตนเองและนำเสนอความคิดเห็น

ของผู้ร่วมงานทุกฝ่ายร่วมกัน ในช่วงซ้อมการแสดงนอกโรงละครนี้ มักเริ่มมีปัญหาดังๆ เกิดขึ้น ผู้ควบคุมการผลิตควรร่วมแก้ไขปัญหาดังๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประมาณและตารางการทำงาน บางครั้งอาจต้องมีการปรับตารางการทำงานตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น และผู้ควบคุมการผลิตควรจัดตารางเวลาตนเองเพื่อเข้าดูการซ้อมบ้าง เพื่อให้ได้พุดคุยถึงความต้องการจากฝ่ายกำกับการแสดง ผู้ควบคุมการผลิตจะได้แจ้งฝ่ายออกแบบได้ทัน และนัดฝ่ายออกแบบมาพุดคุยกับผู้กำกับต่อไป

2.4 ช่วงติดตั้งในโรงละครและช่วงซ้อมในโรงละคร

ช่วงติดตั้งในโรงละครและช่วงซ้อมในโรงละคร ถือเป็นหน้าที่หลักของผู้ควบคุมการผลิต เนื่องจากระยะเวลาใช้งานพื้นที่โรงละครก่อนการแสดงจริงมีอยู่จำกัด ทุกความต้องการในการใช้งานโรงละครเพิ่มเติม ล้วนเป็นค่าใช้จ่ายที่อาจเกินไปกว้างประมาณกำหนดเอาไว้ ผู้ควบคุมการผลิตจึงต้องควบคุมการทำงานในพื้นที่โรงละครของทุกฝ่ายให้เป็นไปตามตารางการทำงานที่ได้จัดสรรเวลาเอาไว้ตามความเหมาะสม

ก่อนเข้าใช้งานพื้นที่โรงละคร ผู้ควบคุมการผลิตจะต้องจัดตารางการใช้งานโรงละคร โดยคำนึงถึงความต้องการใช้พื้นที่จริงของแต่ละฝ่าย ฝ่ายฉากและฝ่ายแสงต้องใช้พื้นที่จริงเป็นเวลานาน ในการติดตั้งและจบงานของทั้งสองฝ่าย ในขณะเดียวกัน ฝ่ายกำกับต้องการให้นักแสดงได้ซ้อมในพื้นที่จริงและองค์ประกอบจริงมากที่สุด ในระหว่างที่ทุกฝ่ายใช้งานพื้นที่โรงละครตามตารางที่ประกาศออกไป ผู้ควบคุมการผลิตจะต้องคอยอำนวยความสะดวกให้กับทุกฝ่าย นอกจากนี้เพื่อสะดวกต่อการใช้งาน ผู้ควบคุมการผลิตจะต้องตรวจสอบความปลอดภัยของผู้ใช้งานพื้นที่โรงละครอยู่เสมอ ผู้ควบคุมการผลิตควรดูแลและมองเห็นปัญหาในทุกขั้นตอน เพื่อความปลอดภัยและเพื่อรักษาตารางการทำงานของทุกฝ่าย เพื่อจะได้มีเวลาให้ฝ่ายกำกับการแสดงใช้พื้นที่จริงมากที่สุด ช่วงที่ทุกฝ่ายทำงานในพื้นที่โรงละคร ผู้ควบคุมการผลิตควรขอรายชื่อผู้ร่วมงานในด้านการผลิต ติดตั้ง และบริหารจัดการทุกคน บางครั้ง รายชื่อนี้อาจกลายเป็นข้อมูลในด้านการทำประกันภัยหมู่ในขณะที่กำลังผลิตผลงานละครเวทีร่วมกันในพื้นที่โรงละคร

2.5 ช่วงตลอดรอบการแสดง

เมื่อติดตั้งชิ้นงานเสร็จ การซ้อมกับเครื่องแต่งกาย พร้อมกับฉากที่ใช้แสดงจริง ซ้อมลำดับการแสดงเสมือนจริงก่อนการแสดงจบลง เริ่มเปิดม่านการแสดง และจัดแสดงไปตามวันเวลาที่ได้ประชาสัมพันธ์ ละครเวทีแต่ละเรื่องมีระยะเวลาในการแสดงต่างกัน ฉาก ชุด ย่อมบอบสลายตามการใช้งาน หน้าที่หลักของผู้ควบคุมการผลิต คือ การตรวจสอบชิ้นงานต่างๆ เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ เมื่อฝ่ายออกแบบติดตั้งและนำส่งชิ้นงานให้ฝ่ายการแสดงแล้ว มักจะไม่

ได้เข้ามาในโรงละครอีกจนกว่าจะวันรื้อถอน โดยเฉพาะฝ่ายออกแบบฉาก ผู้ควบคุมการผลิตจึงต้องตรวจสอบความปลอดภัยและความพร้อม สำหรับการให้แสดงก่อนวันแสดงทุกๆ สัปดาห์ ตลอดจนการแสดงรอบสุดท้าย

โดยปกติแล้วฝ่ายออกแบบเครื่องแต่งกาย มักจะมีฝ่ายเครื่องแต่งกาย (Dresser) คอยดูแลเครื่องแต่งกายในทุกรอบการแสดง ซึ่งฝ่ายเครื่องแต่งกายจะรับผิดชอบในด้านการรักษาความสะอาดและซ่อมแซมเครื่องแต่งกาย ฝ่ายออกแบบแสงมักจะตรวจสอบระบบแสงก่อนการแสดงทุกรอบ ผู้ควบคุมการผลิตจึงต้องคอยตรวจสอบชิ้นงานในฝ่ายออกแบบฉากเป็นหลัก ชิ้นงานของฉากต้องคอยรับน้ำหนักของนักแสดง บางชิ้นนักแสดงจะต้องขึ้นไปกระโดดอยู่บนชิ้นงานฉาก ทำให้หลายครั้งชิ้นงานฉากจะเกิดการชำรุดในระหว่างรอบการแสดง หากมีชิ้นงานฉากต้องซ่อมหรือแก้ไข ผู้ควบคุมการผลิตต้องติดต่อผู้ออกแบบฉากและช่างผลิตฉากให้มาซ่อมแซมในเวลาที่เหมาะสม คือ ก่อนวันที่มีการแสดง 2-3 วัน เพื่อให้มั่นใจว่าจะซ่อมชิ้นงานเหล่านั้นได้ทันเวลา และมีเวลาให้นักแสดง ผู้ควบคุมฉาก ผู้กำกับเวที และผู้กำกับ ได้ทดลองใช้ชิ้นงานที่มีการเปลี่ยนแปลง

เมื่อการแสดงรอบแรกจบลง มักมีการแสดงความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามและผู้ร่วมงานทุกคน บางกรณี ผู้กำกับอาจต้องการให้มีการปรับแก้ไข ผู้ควบคุมการผลิตจะต้องประเมินความเป็นไปได้ว่า มีงบประมาณเพียงพอที่จะปรับแก้ไขตามที่ผู้กำกับต้องการหรือไม่ การปรับแก้ใขนั้นมากน้อยเพียงใด มีเวลาเพียงพอในการปรับแก้ไขหรือไม่ หรือหากมีรอบการแสดงไม่มาก การปรับแก้ไขจะคุ้มค่ากับงบประมาณที่ต้องลงทุนหรือไม่ ผู้ควบคุมการผลิตควรปรึกษาและเสนอความคิดเห็นต่อผู้กำกับและผู้อำนวยการผลิตก่อนที่จะมีการตัดสินใจปรับแก้ไข ผู้ควบคุมควรใช้ช่วงเวลาที่งานของทุกฝ่ายน้อยลงนี้ ในการติดตามค่าใช้จ่ายและเอกสารต่างๆ และจัดตารางการรื้อถอนหลังจบการแสดง สิ่งที่ผู้ควบคุมการผลิตต้องคำนึงถึงในการจัดตารางรื้อถอน คือ ช่องทางการขนย้ายชิ้นงานที่รื้อถอนและย่อยสลายแล้วออกไปจากพื้นที่อาคารของโรงละคร เพราะปกติแล้วมักมีช่องทางไม่มาก แต่ทุกฝ่ายต้องการใช้งานช่องทางเหล่านั้นในการขนย้ายออก ผู้ควบคุมการผลิตจึงต้องจัดลำดับในการขนย้ายชิ้นงานออกของแต่ละฝ่าย

2.6 ช่วงหลังเสร็จสิ้นการแสดง

หลังจบการแสดงรอบสุดท้าย หน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต คือ คอยควบคุมทุกฝ่ายนำสิ่งที่ขนเข้ามาในโรงละคร ออกไปจากโรงละครให้เรียบร้อยทั้งหมด ผู้ควบคุมการผลิตจะต้องควบคุมการรื้อถอนให้ปลอดภัย ไม่เกิดอันตรายต่อผู้ร่วมงาน และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่โรงละคร และจะต้องส่งคืนโรงละครในสภาพเดิมที่ได้รับมา โดยปกติแล้ว เจ้าหน้าที่

โรงละครจะคอยอำนวยความสะดวกในระหว่างการรื้อถอนและดูแลความปลอดภัยของพื้นที่ในฐานะเจ้าของพื้นที่โรงละคร และคอยตรวจสอบว่าสิ่งที่ถูกนำมาใช้ เช่น ฝ้าม่าน ลำโพง โต๊ะเก้าอี้ เป็นต้น ยังคงอยู่ในสภาพที่ดี และเก็บเข้าที่เรียบร้อยครบตามจำนวนที่นำออกมาใช้ เพราะหากเกิดความเสียหายหรือสูญหาย โรงละครจะต้องคิดค่าใช้จ่ายกับโปรดักชันละคร รวมไปถึงความเสียหายที่เกิดจากการใช้พื้นที่โรงละครและการรื้อถอน และขั้นตอนสุดท้ายฝ่ายการเงินและฝ่ายเอกสารอาจรบกวนให้ผู้ควบคุมการผลิตคอยประสานงานและติดตามเอกสารต่างๆ โดยเฉพาะเอกสารทางการเงินให้ เนื่องจากผู้ควบคุมการผลิตติดต่อสื่อสารกับทุกฝ่ายมากที่สุด

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการตั้งข้อสันนิษฐานถึงความสำคัญของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตสำหรับการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา สัมภาษณ์ ทดลองปฏิบัติ ประมวลผล สังเคราะห์ จนได้ผลการวิจัยตามข้อสันนิษฐานและวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งเอาไว้แล้วนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้อย่างนี้ ดังนี้

1. ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิต

จากการศึกษาและทดลองทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตครั้งนี้ ทำให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิต อีกทั้งยังมองเห็นถึงความแตกต่างและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความแตกต่างในด้านการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ส่งผลให้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตมีความแตกต่างกัน และเมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ตรงในด้านการบริหารจัดการละครเวทีในประเทศไทยทั้ง 3 คน ยิ่งทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงความแตกต่างของระบบการบริหารจัดการละครเวทีของแต่ละองค์กร ซึ่งแตกต่างกับระบบการจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศเช่นกัน โดยเกิดจากรูปแบบองค์กรของผู้สร้างสรรค์ละครเวทีในประเทศไทยที่มีความหลากหลาย การเรียกชื่อตำแหน่งที่แตกต่างกัน จนเกิดความสับสนต่อผู้ที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต และความเชื่อมั่นในตัวผู้ที่รับหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต อีกทั้งเมื่อได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเองในโปรดักชันละครเพลง ผู้วิจัยพบว่า ผู้ร่วมงานหลายคนไม่รู้จักหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต และคิดว่าหน้าที่ที่ผู้วิจัยทำ เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกและผู้กำกับเวที และเมื่อนำชุดข้อมูลที่ได้อ่านศึกษาในทุกขั้นตอนมาเปรียบเทียบกับผู้วิจัยจึงมองเห็นสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตในประเทศไทย ไม่ได้รับความสำคัญและถูกมองว่าเป็นหน้าที่ที่แบ่งเนื้องานให้หน้าที่อื่นที่มีทักษะใกล้เคียงทำแทนได้

2. หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับบริบท และรูปแบบการสร้างสรรค และจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย

เมื่อผู้วิจัย ศึกษา สัมภาษณ์ ทดลอง และนำชุดข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาประมวลเปรียบเทียบ ความแตกต่างของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ที่เหมาะสมกับรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย โดยคำนึงถึงองค์ประกอบและปัจจัย ความแตกต่างของระบบองค์กรที่ผลิตละครเวทีในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า บทบาท หน้าที่ และ รูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิตที่เหมาะสมกับการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย มีความคล้ายคลึงกับบทบาท หน้าที่ และรูปแบบการทำงานของผู้ควบคุมการผลิตในรูปแบบ การจัดแสดงละครเวทีของต่างประเทศ สิ่งที่แตกต่างกัน คือ รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน การทำงานของผู้ควบคุมการผลิต เนื่องจากรูปแบบระบบองค์กรของผู้สร้างสรรค์ละครเวทีใน ประเทศไทยมีความหลากหลาย หากมองในมุมมองของผู้บริหารองค์กร ย่อมจะเข้าใจได้ว่า การเพิ่ม บุคลากรเข้ามาในโปรดักชันต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย อาทิ งบประมาณที่ต้องใช้ในการว่าจ้าง อีกทั้งเป็นการว่าจ้างโดยที่ไม่มี ความมั่นใจว่าผู้ที่ จะมารับหน้าที่ของการผู้ควบคุมการผลิตนั้น จะ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการละครเวที จะสามารถลดงบประมาณในการ สร้างสรรค์ละครเวที แต่หากมองในมุมมองผู้วิจัยแล้วนั้น การจะปรับแก้ไขระบบการบริหารจัดการ ขององค์กรที่ดำเนินการผลิตละครเวทีมาเป็นเวลานาน ย่อมเป็นเรื่องยากที่ฝ่ายบริหารจัดการ จะยอมเปลี่ยนแปลงเพื่อหน้าที่ที่เพียงหน้าที่เดียว และการแก้ไขการรับรู้และความเข้าใจต่อหน้าที่ ผู้ควบคุมการผลิต ซึ่งมีความเข้าใจซับซ้อนและคลาดเคลื่อนกับหน้าที่อื่นอยู่ในปัจจุบัน ย่อม เป็นเรื่องที่จะปรับให้เป็นไปตามรูปแบบของสากลได้ยากเช่นกัน

ผู้วิจัยและผู้ให้สัมภาษณ์มองเห็นความสำคัญของหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ซึ่ง จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานละครเวที ผู้วิจัยจึงมองว่าผู้ที่ต้องการจะทำ หน้าที่หรือประกอบอาชีพ ผู้ควบคุมการผลิต เพื่อที่จะร่วมสร้างสรรค์และร่วมกันพัฒนาธุรกิจ ละครเวทีในประเทศไทย ควรจะศึกษาและเข้าใจในหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตอย่างชัดเจน เตรียมความพร้อมของตนเองให้พร้อมต่อการทำหน้าที่ทุกเมื่อ และเมื่อได้รับการติดต่อให้ ทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ไม่ว่าจะทำหน้าที่ที่ตรงกับที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาหรือไม่ และ ไม่ว่าจะได้รับหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตในรูปแบบที่ระบุหน้าที่และขอบเขตของงานมาจากองค์กร สุดท้ายแล้วหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต จะต้องรู้และเข้าใจหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิตและ ผู้ร่วมงาน รวมไปถึงรูปแบบของการบริหารจัดการละครเวทีองค์กรรวม

หน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมานั้น สามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสม กับร่วมงานกับองค์กรและกลุ่มผู้สร้างสรรค์ละครเวที โดยแต่ละองค์กรมีรูปแบบองค์กรและ มี ความต้องการผู้ร่วมงานที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการและขอบเขตงานขององค์กรหรือ

กลุ่มผู้สร้างสรรค์ละครเวที ว่าต้องการให้ผู้ควบคุมการผลิตทำหน้าที่ของตนมาน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบองค์กรที่จัดแสดงละครเวทีในประเทศไทยนั้นมีรูปแบบองค์กรที่หลากหลาย ส่งผลให้ระบบการบริหารการจัดการแตกต่างกัน มีหน้าที่ผู้รับผิดชอบเนื้องานต่างๆ ต่างกัน รวมไปถึงหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต ในระบบการบริหารจัดการละครเวที ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลจากการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ เป็นหนึ่งในวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการละครเวทีและพัฒนาธุรกิจละครเวทีต่อไป ด้วยการมีบุคคลที่ทำหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตดำเนินหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิตในระหว่างการจัดแสดงละครเวทีตามรูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ร่วมงานในโปรดักชันละครเพลงเรื่อง “Long Live Jit Poumisak ชุมนุมเรื่องเล่าวีรกรรมวีรชนปฏิวัติ” ทุกคน โดยเฉพาะคุณณฤทธิ์ ปาเฉย ผู้เขียนบทละครเวที เจ้าของวิทยพนธ์และเจ้าของโปรดักชัน เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยวางแผนและจัดการกับรูปแบบและระบบการบริหารจัดการละครเวทีได้อย่างอิสระ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อผู้วิจัยที่สุด

ขอขอบคุณ คุณวีระชัย วรรัตน์ชัยกุล คุณชัชชน สุวรรณมณี และ คุณเชษฐา ด่านปาน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการจัดการ ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ อีกทั้งยังบอกเล่าข้อมูลอย่างละเอียดและมีประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์ปิยะวัฒน์ ธรรมกลางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาชัดเจน ชี้แนะแนวคิดใหม่ๆ และแนวทางที่เหมาะสมกับวิจัย

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- Anthony Rhine. (2018). *Theatre Management: Arts Leadership for the 21st Century*. London: Palgrave and Macmillan.
- Cary Gillett and Jay Sheehan. (2017). *The Production Manager's Toolkit: successful production management in theatre and performing arts*. New York; London: Routledge.
- Jim Volz. (2004). *How to Run a Theatre: a witty, practical and fun guide to arts management*. New York: Back Stage Books.
- Jim Volz. (2017). *Introduction to Arts Management: Introduction to Theatre*. India: Bloomsbury Publishing Plc.
- Lluis Bonet and Hector Schargorodsky. (2018). *Theatre Management: models and strategies for cultural venues*. Norway: Kunnskapsverket.
- Peter Dean. (2012). *Production Management: making shows happen*. Wiltshire: Crowd Press.
- Pauline Menear and Terry Hawkins. (2011). *Stage Management and Theatre Administration*. (9th ed.). A Phaidon Theatre Manual. Singapore: Phaidon Press Limited.
- Timo Niermann. (2008). *Collaboration Backstage. Breaking Barriers for the Creative Network*. India: Bloomsbury Publishing Plc.

ภาษาไทย

ชูโรมาน เวศยาภรณ์. (2541). *งานฉากละคร 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพมาศ แวหงส์. (2558). *ปริทัศน์ศิลปการละคร*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมภาษณ์

เจษฎา ด่านปาน. ผู้อำนวยการผลิต บริษัท SELLADOOR ASIA PACIFIC จำกัด. สัมภาษณ์. 27 มิถุนายน 2562.

จัสชน สุวรรณมณี. ผู้อำนวยการผลิต บริษัท สยามพิฆเนศ จำกัด. สัมภาษณ์. 2 กรกฎาคม 2562.

วีระชัย วรรัตน์ชัยกุล. (ผู้ออกแบบฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก) บริษัท ซีเนริโอ จำกัด. สัมภาษณ์. 3 กรกฎาคม 2562.